



VÄLISMINISTEERIUM

Ülevaade ettevalmistustest Ühendkuningriigi Euroopa Liidust lahkumiseks väljaastumislepingu jõustumiseta

Tallinn 2019

Sisukord

Sissejuhatus	4
ETTEVALMISTUSED ÜLDISELT	5
ETTEVALMISTUSED VALDKONDADE KAUPA	7
Kodanike õigused	7
Viisavabadus	7
Sotsiaalkindlustussüsteemide koordineatsioon	7
Ravikindlustus	8
Reisimine	8
Transport	9
Lennutransport	9
Maanteetransport	9
Kaubandus ja toll	10
Teenused	11
EL eelarve	13
Põllumajandus	13
Ravimid	13
Meditiiniseadmed	13
Kosmeetikatooted	14
Haridus- ja teadus	14
Sise- ja justiitskoostöö	14
Välis- ja julgeolekupoliitika	15
Kliima	15
LISA 1 - EUROOPA LIIDU SEADUSANDLIKE VALMISOLEKU JA ERANDOLUKORRA AKTIDE NIMEKIRI	16
LISA 2 - LOETELU EUROOPA KOMISJONI TEADETEST SIDUSRÜHMAMADELE	20

Sissejuhatus

10. aprilli 2019 Euroopa Ülemkogu otsusega pikendati Ühendkuningriigi (ÜK) lahkumisperioodi Euroopa Liidust (EL) 31. oktoobrini 2019. Otsuse kohaselt võib ÜK EL-ist lahkuda väljaastumislepingu (leping) ratifitseerimisele järgneva kuu esimesel päeval. Leping on ELi seisukohalt allkirjutamiseks valmis, ÜK-s vajab see parlamendi heakskiitu, kes on selles küsimuses sügavalt lõhestunud. ÜK leppeta lahkumine EL-ist saab toimuda kõige varem 31. oktoobril 2019, kui ÜK pole selleks ajaks väljaastumislepingut ratifitseerinud või EL Lepingus artiklis 50 sätestatud lahkumisperioodi pole pikendatud. Lahkumisperioodi pikendamiseks on vaja ÜK taotlust, pikendamise otsustab Euroopa Ülemkogu ühehäälset. ÜK tegelik EL-ist väljaastumise aeg on jätkuvalt ebaselge ning sõltub Briti sisepoliitilistest arengutest.

24. juulil 2019 ametisse astunud uue Briti peaministri Boris Johnsoni esmane eesmärk on riigi EL-ist väljaviimine 31. oktoobril 2019, lähtudes rahva antud mandaadist. Peaminister Johnson eelistab lahkumist väljaastumislepingu alusel, kuid ei nõustu selle lepingu kõikide sätetega. Eeskätt valmistab Briti uuele valitsusele probleeme nn liri tagavaralahendus, mis on loodud EL piiraristu sisseseadmise vältimiseks liri saarel ning mis seetõttu jätkaks Põhja-Iirimaa EL-iga ajutiselt tolliliitu ja siseturule. Peaminister Johnson on väljendanud valmisolekut vajadusel viia ÜK EL-ist välja ilma lepinguta ning keelduda ÜK-poolsete finantskohustuste täitmisest. ÜK-s on tõhustatud lepinguta lahkumise ettevalmistusi, millest enamik on suunatud piirikontrolli tagamise, ravimivarude täiendamise jm. ÜK parlamendiammus on jätkuvalt EL-ist leppeta lahkumise vastu, kuid peaminister on parlamendi tegevusele seadnud täiendavad ajalised piirangud, mis raskendab leppeta lahkumise välistamiseks vajalike sammude astumist.

EL 27 liikmesriigi liidrid käsitlesid ÜK väljaastumist EL-ist viimati 21. juuni 2019 ülemkogu raames, mil Komisjoni president Juncker andis ülevaate ÜK EL-ist lahkumise seisust. Suve jooksul EL-i ja ÜK vahel läbirääkimisi ei toimunud. Septembris on intensiivistatud kontakte EL ja ÜK läbirääkijate vahel püüdmaks leida liri tagavaralahendusele samaväärseid ja mõlemale osapooltele vastuvõetavaid alternatiive. Seejuures

lähtub Komisjon 27 liikmesriigi vahel kokkulepitud põhimõtetest. Samuti on oluline säilitada EL-i ühtset joont. EL-i huvides on ÜK korrapärane lahkumine, siiski ei soovi EL väljaastumislepingu avamist, sest ÜK lahkumisega seotud lahendust vajavad küsimused ja teemad jäävad samaks – kodanike õigused, finantskohustused ja liri piir. EL on korduvalt väljendanud soovi luua ÜK-ga võimalikult lähedane tulevikusuhe ja sellest tulenevalt valmisolekut tulevikusuhete deklaratiooni muutmiseks.

ÜK leppeta lahkumine EL-ist pole ühegi osapoolte huvides, kuid kuni väljaastumine lõplikult selge pole, jääb leppeta lahkumine siiski üheks suurema tõenäosusega stsenaariumiks. **Eesti prioriteet ÜK EL-ist väljaastumise protsessis on kodanike õiguste ja ettevõtjate huvide kaitsmine.** Samuti on Eesti jaoks oluline hoida tugevat ja kestvat sidet ÜK kui Eesti lähedase liitlase, partneri ja sõbraga. Eestil suuri kriitilisi valdkondi seoses ÜK võimaliku leppeta lahkumisega pole. Kõige enam ettevalmistusi on tehtud kodanike õiguste tagamisel, tollirežiimi sisseseadmise ettevalmistustel, pooleliolevate justiitskoostöö kaasuste jätkumise selgitamisel, kodanike ja ettevõtjate teavitamisel. Üldiselt on huvigrupid rahulikud, kohati isegi enesekindlad, viidates kogemusele kolmandate riikidega suhtlemisel tulenevalt Eesti geograafilisest asendist. Eesti saab ÜK lahkumise järel Euroopa Parlamendis juurde ühe koha ehk kokku hakkab Eestil olema senise 6 asemel 7 kohta. Samuti saab Eesti pärast ÜK lahkumist tagasi ühe koha nii Regioonide komitees kui ka Majandus- ja sotsiaalkomitees alates komiteede järgmisest mandaatperioodist.

Ettevalmistused üldiselt

ÜK EL-ist väljaastumislepinguta lahkumisel hakkaksid ELi ja ÜK suhteid reguleerima ELi kolmandaid riike puudutavad seadusesätted. Väljaspool ELi tasandit hakkaksid liikmesriikide suhteid ÜKga reguleerima rahvusvaheline õigus ja riigisisene õigus.

ELis on tehtud ettevalmistusi ÜK lahkumiseks alates 2017. aastast, Eestis on vastavaid ettevalmistusi tehtud 2018. aasta suvest. Ettevalmistuste juures oleme lähtunud põhimõttest, et ÜK lahkumine oleks meie kodanikele, ettevõtjatele ja teistele huvirühmadele võimalikult valutu ning üleminek uuele suhtele võimalikult sujuv kõikide osapoolte jaoks. Samas tuleb ÜK lahkumisest mõjutatud huvigruppidel arvestada asjaoluga, et EL-i ja rahvusliku tasandi ettevalmistused on piiratud teatud kindlate valdkondade ja ulatusega ega saa asendada ettevalmistusi, mida iga kodanik ja ettevõtja peab ise tegema. 100% valmisolekut ÜK leppeta lahkumiseks, mis tagaks suhete täiesti sujuva ülemineku, ei ole võimalik saavutada.

EL tasemel vastuvõetud erimeetmed on mõeldud kõige suuremate segaduste ärahoidmiseks ega kaota täielikult leppeta lahkumisest tulenevat üldist mõju. EL-i tasandi erakorralised meetmed vastavad kuuele põhimõttele - need on ajutised, ühepoolsed, tagasipööratavad, vastavad pädevusjaotusele, lähispõhimõttele, EL õigusele ega peegelda EL liikmelisuse eeliseid. Samuti ei kopeeri erimeetmed väljaastumislepingu üksikuid elemente. EL erimeetmed ei ole mõeldud hüvitama võimalikku kahju, mis võib tekkida seoses ettevalmistustega viivitamisega.

Mitmetes ÜK lahkumisest enim mõjutatud valdkondades nagu näiteks viisanõuded, transport, tolliküsimused, EL eelarve, Erasmus+ programm, sotsiaalkindlustuse koordineerimine, teatud finantsteenused, kalandus, kliimapoliitika võetakse ÜK lepinguta lahkumise korral EL-i üleselt tarvitusele ühesugused meetmed. Muudes küsimustes on tegevusi EL 27 liikmesriigi vahel koordineeritud selliselt, et riikide lähenemine ÜK-le oleks võimalikult ühtne (nt kodanike õigused).

Euroopa Komisjon on avaldanud kuus teatist ja 100 detailset sektoripõhist infolehte, milles antakse tegevussuunised ÜK lahkumiseks, sealhulgas leppeta lahkumiseks, valmistumisel. 10. aprillil 2019 vastuvõetud teatises anti liikmesriikidele täiendavad suunised viies valdkonnas - kodanike elamis- ja sotsiaalkindlustusõigused, andmekaitse, meditsiin ja meditsiiniseadmed, politsei- ja õiguskoostöö kriminaalasjades ning kalandus. Suuniste eesmärk on ÜK leppeta lahkumise korral tagada ELi ja riigisiseste erakorraliste meetmete sujuv rakendamine ja koordineeritud tegutsemine. 12. juunil 2019 avaldatud teatises kutsus Komisjon üles igakülgseid ettevalmistusi võimalikuks leppeta lahkumiseks jätkama. Lisaks andis teatis ülevaate ettevalmistuste seisust ning tõi esile valdkonnad, kus on vaja leppeta lahkumise ettevalmistustega jätkata (kodanike õigused, sh sotsiaalkindlustus, ravimid ja meditsiiniseadmed, kemikaalid, toll ja kaudne maksustamine, transport, kalandus, finantsteenused). Eraldi mainiti horisontaalseid teemasid nagu regulatiivsed load, piiriülese kaubanduse korraldus, ümberasu(ta)mine, korporatiivsed ümberkorraldused ja lepingulisel kohandused.

4. septembri 2019 teatises kordas Komisjon üle, et kõik ÜK-ga seotud toimijad peaksid järgmise 8 nädala jooksul lõpetama ettevalmistused ÜK leppeta lahkumiseks, seejuures on oluline teavitustegevus. Eritähelepanu vajavad jätkuvalt kodanike õiguste, piiriformaalsuste ja kaubanduse, meditsiinitoodete ja seadmete, samuti kemikaalide, finantsteenuste ja kalanduse teemad. Kodanike õiguste puhul on oluline jälgida ÜK tegevust EL kodanike õiguste tagamisel ja tagada ÜK kodanike õigused EL-is. Kaubanduses ÜK-ga tuleb arvestada tolliformaalsuste (deklaratsioonid, litsentsid, sertifikaadid jm tõendid) kehtestamisega, kaudse maksustamisega, veterinaar- ja fütosanitaarkontrollide sisseseadmisega. EL imporditollide tariifid põllumajandustoodetele hakkavad olema keskmiselt 8,1%, muudele toodetele keskmiselt 2,7%. Piimasaaduste tariifid hakkavad olema keskmiselt 44,8%, liha 17,8%, kala 11,4%, rõivad 11,5%, autod 10%. Kõigi kaubagruppide osas on võimalik tulevasi imporditollitariife vaadata TARIC andmebaasist. Meditsiinitoodete ja eriti seadmete osas on jätkuvalt vajalik ravimite ja seadmete ümberregistreerimise lõpuleviimine. Sama on vaja teha kemikaalidega. Komisjon hinnangul on finantsteenuste kohta võetud erimeetmed piisavad, täiendavaid samme plaanis pole, siiski jätkab komisjon olukorra monitoorimist ja on valmis vajadusel sekunda. Kalanduse püügiõiguste teemal jätkab Komisjon konsulteerimist liikmesriikidega.

¹ Vt loetelu sellistest meetmetest lisa 1.

² 19. juulil 2018; 13. novembril 2018; 19. detsembril 2018, 10. aprillil 2019, 12. juunil 2019 ja 4. septembril 2019.

³ Vt. lisa 2. Infolehed on kättesaadavad ka: https://ec.europa.eu/info/brexit/brexit-preparedness/preparedness-notice_et

ÜK oli 2018.a. Eesti 11. kaubanduspartner, kaubakäive moodustas 749 mln eurot e 2,4% Eesti kaubavahetuse üldmahust, sh eksport 318 mln eurot. 2019.a. I poolal on kaubavahetus vähenenud 15%, sh eksport 17%. Eesti päritolu kaupade osakaal ekspordis on väga kõrge, ca 90%. ÜK-ga ajab äri u 5000 ettevõtjat, ÜK-s elab u 15-20 000 Eesti kodanikku, Eestis u 1300-1500 ÜK kodanikku. Numbrid pole EL 27 liikmesriigi arvestuses suured, kuid muudatused seisavad ees kõigil.

2018. aasta lõpus läbi viidud Swedbank'i analüüsi kohaselt, juhul kui ÜK peaks EL-ist lahkuma ilma kokkuleppeta ning riikidevahelisi kaubandussuhteid hakka-
vad reguleerima WTO reeglid, oleks kaubavahetuse mahtude muutuse negatiivne mõju Eesti majandusele hinnanguliselt 0,19% SKPst.

27. juunil 2019 esitlesid Leuveni Ülikool ja Flaami välisministeerium analüüsi ÜK leppega ja leppeta lahkumise majanduslikust mõjust EL liikmesriikidele, mis võttis lisaks otsesele riikidevahelisele kaubandusele arvesse ka tarneahelaid ja teenuseid. Analüüsi kohaselt tooks leppega lahkumine kaasa EL SKP languse 0,38%, leppeta lahkumine 1,54%. Eesti puhul näitasid arvutused töökohtade kaoks hinnanguliselt 690 vs 2710 (leppeta vs leppeta); rahaliselt jääks Eestil saamata tulu vahemikus 51-193 miljonit eurot. ÜK lahkumise üldmõju EL-ile on küll piiratud, kuid sektoraalselt on pilt mitmekesine. Suurima löögi alla satuksid Euroopas toiduainetööstus, tekstiilitööstus ja farmaatsia/kemikaalid. Seevastu märkimisväärset mõju ei tuvatatud hariduse ja teaduse sektorites eeldusel, et ÜK-l on jätkuvalt ligipääs EL teadusrahastusele.

Seoses võimaliku ÜK leppeta lahkumisega EL-ist on ministeeriumid ja allasutused tõhustanud ettevalmistusi teavitustegevusteks, et selgitada ÜK EL-ist väljastumisega seotud teemasid huvigruppidele ja avalikkusele. Valdkondlike huvirühmade teavitamise eest vastutab iga ministeerium vastavalt oma vastutusala-
le. Eesmärgiks on tagada Eesti inimeste kõrge teadlikkus ÜK EL-ist lahkumisega seotud muudatustest, et reisimise või ettevõtete töö korraldamisega seonduv laabuks võimalikult väheste tõrgetega. Samuti on eesmärgiks tagada Eestis viibivate ÜK kodanike teadlikkus nende õigustest. Välisministeeriumi kodulehele
- <https://vm.ee/et/mida-vaja-teada-seoses-brexitiga>
- on koondatud ülevaatlilik informatsioon Eesti kodanikele ja ettevõtjatele, mida ajakohastatakse jooksvalt. Ette on valmistatud informatiivsed videod, ettevalmistustööd on tehtud kampaania käivitamiseks sotsiaal-

meedias ning teavitustöökõks meedia vahendusel vahetult peale poliitiliste lahenduskaikude ja konkreetsete sõnumite selgumist.

Välisministeerium on alates 2018. aasta suvest koostöös teiste valitsusasutustega selgitanud ÜK leppeta lahkumise ettevalmistuste vajadusi, seisuga, murekohti ja küsimusi. Alljärgnevalt on esitatud ülevaade võimaliku ÜK leppeta lahkumise ettevalmistustest EL-i tasandil ja Eestis.

⁴ ÜK rahandusministeeriumi hinnangute kohaselt läheks leppeta lahkumine ÜKle 15 aasta jooksul maksma 9,3% SKPst. Leppega lahkumise puhul oleks kaotus 3,9%. Ka kõige positiivsema stsenaariumi puhul nähakse ette kaubavahetuse langust EL-i kui ÜK suurima kaubanduspartneriga 25%.

Ettevalmistused valdkondade kaupa

Kodanike õigused

Ministeeriumide läbiviidud riigisiseste õigusaktide analüüsi kohaselt oli ÜK EL-ist lahkumisega seonduvalt vaja muuta kodanike õiguste reguleerimisega seotud seadusi (välismaalaste seadust, EL kodaniku seadust, isikut tõendavate dokumentide seadust, turismiseadust), et üleminek uude olukorda oleks võimalikult sujuv. Riigikogu võttis vastavad seadusemuudatused vastu 21. veebruaril 2019 ja need rakenduvad ÜK EL-ist lahkumisel.

Eestis elavate ÜK kodanike riigis viibimise õigust hakkab ÜK EL-ist lahkumise järel reguleerima senise EL kodaniku seaduse asemel välismaalaste seadus. Senine tähtjaline elamisõigus muudetakse tähtjaliseks elamisloaks ja alaline elamisõigus pikaajalise elaniku elamisloaks. Elamisõigust tõendavate dokumentide vahetamiseks on kehtestatud üleminekuaeg. Siseministeerium viib läbi vajalikud IT süsteemide kohandused, mis võimaldaksid ÜK kodanikele elamisloakaarte väljastama hakata. Politsei- ja Piirivalveameti andmete kohaselt on Eestis 1. septembri 2019 seisuga 1408 kehtiva ID-kaardiga ÜK kodanikku. Siseministeerium on Eestis elavaid ÜK kodanikke seaduse muudatustest otseteavitanud.

EL-ist leppeta väljaastumisel laienevad ÜK kodanikele reisimisel kolmandate riikide kodanikele ettenähtud reeglid. Tagamaks Eestis elavale ÜK kodanikule reisimisvõimalus nii Eestist välja kui ka EL riikide vahel, korraldas Siseministeerium Schengeni käsiraamatu täiendamise muudatuse, mille kohaselt tunnustatakse EL-is kuni 31. märtsini 2020 ÜK kodanikule Eestis väljastatud ID-kaarti Eesti elamisluba tõendava dokumendina.

Kui ÜK kodanik saabub Eestisse peale ÜK leppeta lahkumist, laieneb ÜK kodanikule kolmanda riigi kodanikule ettenähtud Eestisse saabumise ja elamise kord. EL-i viisavabaduse rakendumisel saab ÜK kodanik viibida Eestis kuni kolm kuud viisavabalt. Eestis elamiseks peab ÜK kodanik taotlema elamisluba. ÜK kodanikud Eestis jäetakse välja aastaselt kehtestatava sisserände piirarvu alt (sarnaselt USA ja Jaapani kodanikele), kuid tööle asumisel peavad uued ÜK

kodanikud vastama välismaalastele kohaldatavatele nõuetele, s.t üldjuhul peab tööandja tagama töötamise ajal Eestis vähemalt Eesti keskmise palga suuruse töötasu maksmise, vajadusel taotlema töötukassa loa ametikoha täitmiseks välismaalasega jne.

ÜK valitsus on otsustanud, et EL-i kodanikud ÜK-s peavad taotlema elamisõiguse jätkamiseks ÜK-s uut püsielaniku staatust (settled status). Vastav taotluskeskkond käivitus täismahus 1. aprillil 2019. 31. juuli 2019 seisuga oli ÜK siseministeeriumi andmetel uut staatust taotlenud 3200 Eesti kodanikku. ÜKs elab hinnanguliselt 15-20 000 Eesti kodanikku. Enne ÜK EL-ist lahkumist ÜK-sse saabunud EL kodanikud saavad taotleda ÜK püsielaniku staatust kuni 30. juunini 2021 juhul, kui ÜK lahkub EL-ist lepinguga. Leppeta lahkumise puhul on taotlemine avatud 31. detsembrini 2020, nende olemasolevatele pereliikmetele kuni 29. märtsini 2022. Püsielaniku staatust saavad (mõningate eranditega) taotleda EL-i kodanikud, kelle Ühendkuningriigis elamise periood algas enne 31. detsembrit 2020 (või enne kuupäeva, mil Ühendkuningriik lahkub EL-ist ilma kokkuleppeta) ning kes on Ühendkuningriigis elanud järjest viis aastat. Kui isik on omandanud püsielaniku staatuse, saavad tema Ühendkuningriigis sündivad lapsed Ühendkuningriigis elamise ajal automaatselt Briti kodanikeks.

Viisavabadus

Kodanike liikumise hõlbustamiseks on ÜK ja EL väljendanud soovi kehtestada vastastikku viisavabadus lühiajaliseks riigis viibimiseks (90 päeva poole aasta jooksul). EL-is võeti vastav õigusakt vastu 10. aprillil 2019. Viisavabadus jõustub vastastikkuse alusel. 10. septembri 2019 seisuga ei ole ÜK otsust viisavabaduse kohta EL kodanikele vastu võtnud. ÜK-l pole plaanis üliõpilaste pikaajalistele viisadele piirarvu seada.

Sotsiaalkindlustussüsteemide koordinatsioon

ÜK leppeta lahkumise puhul kaotavad ÜK suhtes kehtivuse EL sotsiaalkindlustussüsteemide koordinatsioonireeglid ehk sotsiaaltoetuste ja -hüvitiste piiriülene maksimine EL õiguse alusel üldpõhimõttena lõppeb. Senine andmevahetus ÜK ja EL sotsiaalkindlustuse süsteemi asutuste vahel katkeb. Toetuste ja hüvitiste maksmise jätkamisel lähtutakse edaspidi EL tasandil vastuvõetud leppeta lahkumise erimeetmest ja siseriiklikust õigusest.

EL tasandi ÜK leppeta lahkumise sotsiaalkindlustussüsteemide koordineerimise määrus tagab leppeta lahkumise korral vaba liikumise õigust kasutanud ÜK-s elavate EL kodanike ja EL-is elavate ÜK kodanike sotsiaalkindlustusõigused. Kuna valdkond on liikmesriikide pädevuses, siis liikmesriigid on Komisjoni juhtimisel koordineerinud ja kokku leppinud ühtse tõlgendamise ja lähenemise ÜK-le kui kolmandale riigile suuniste vormis. Sotsiaalministeerium on jaganud oma rakendusasutustele juhendmaterjale, mis täpsustavad hüvitiste määramise ja maksmise korraldust ÜK leppeta lahkumise korral ÜK-ga seotud erinevate hüvitisliikide puhul.

Eesti jätkab juba eksporditavate pensionide (2017. aasta andmetel maksis ÜK Eestisse pensione 113 inimesele, Eesti maksis pensione ÜK-sse 141 inimesele) piiriülest maksmist ning pensionide arvutamisel võetakse edaspidi arvesse ÜK väljaastumise kuupäevani ÜK-s töötatud aega. Selleks on teavitatud kodanikke, et nad taotleksid tõendeid ÜK asjaomastelt asutustelt kõigist sealsete õigusaktide alusel täitunud perioodidest, kuivõrd senine asutuste vaheline andmevahetus ÜK-ga leppeta lahkumise korral lõppeb. Vajalik on edaspidise andmevahetuse reguleerimine ÜK-ga ning Eesti eelistab seda teha EL tasandil, kuid seni selleni veel jõutud pole.

ÜK-sse tööle asumisel ei väljasta Eesti enam tõendit A1 ning juba väljastatud tõend ei kehti enam ÜK-s. Sellest tulenevalt võib ÜK leppeta lahkumisel tekkida tööandjatel kohustus tasuda kohalikke sotsiaalkindlustusmaksid.

Ravikindlustus

Euroopa ravikindlustuskaart kaotab ÜK lepinguta lahkumisel kehtivuse EL kodanike suhtes ÜK-s ja ÜK kodanike suhtes EL-is. Edaspidi on reisimisel otstarbekas osta erakindlustuspoliis. Eestis elavate ÜK kodanike ravikindlustuse jätkumisega eeldatavasti ÜK leppeta lahkumise korral probleeme ei tule juhul, kui ÜK kodanik Eestis ametlikult töötab, on töötanud või tema eest tasub sotsiaalmaksu riik. Sotsiaalministeerium kaalub võimalusi tagada Eestis elavatele ÜK pensionäridele (hetkel 29 inimest) ravikindlustus. Tegemist oleks ühepoolse sammuga ÜK pensionäride suhtes eeldusel, et vastastikkuse põhimõttel tagab ÜK ka Eesti sealsetele pensionäridele ravikindlustuse. Selline lähenemine võimaldaks Eestis elavatel ÜK pensionäridel ravikindlustuse jätkumiseks vältida vabatahtliku kindlustuslepingu sõlmimist haigekassas. Ka ÜK-s elavad Eesti

pensionärid peavad hetkel uurima sealseid võimalusi ravikindlustuse saamise kohta.

Reisimine

ÜK-sse reisimisel ei saa ÜK leppeta lahkumise korral enam piiri ületada isikutunnistusega ning alates 1. jaanuarist 2021 on see võimalik ainult passiga.

ÜK kodanike suhtes rakendub Schengeni piirieskirjadest tulenev EL õigus kolmandate riikide kodanike sisenemise kohta EL-i. Liidu territooriumile sisenedes tuleb piiril kontrollida ÜK kodanike reisi eesmärki, EL-is viibimise perioodi ja lahkumist tõendavate dokumentide olemasolu, tervisekindlustuse ja piisavate rahaliste vahendite olemasolu ning läbida tollikontroll. ÜK kodanikel puudub edaspidi õigus kasutada piiripunktides EL, Euroopa majanduspiirkonna riikide ja Šveitsi kodanikele reserveeritud radasid.

ÜK-sse reisimisel tuleks tutvuda ÜK tollieeskirjadega. Teatud kaupade või isiklike asjade (näiteks ravimid, kultuuriväärtused jne) Eestist väljaviimisele on kehtestatud erinõuded ning mõnede kaupade väljaviimine on keelatud. Kui väljaviidavale kaubale või isiklikele asjadele on kehtestatud erinõuded, siis tuleb see kaup tollis deklareerida.

Naastes reisilt ÜK-st tagasi Eestisse tuleb arvestada, et tollimaksuvaba impordi suhtes kohaldatakse samu piiranguid, sätteid ja piirväärtusi kui mitteliikmesriigist ehk kolmandast riigist saabudes. Leppeta lahkumise korral ÜK-st Eestisse saabuv reisija võib maksuvabalt kaasa tuua mittekaubanduslikku laadi kaupa väärtusega kuni 300 eurot, lennu- ja merereisijad kuni 430 eurot. Alkoholile, tubakatoodetele ja mootorikütusele on kehtestatud maksuvabad koguselised piirangud. Reisija kaasa toodud kaup, mis on kaubanduslikku laadi või ületab maksuvaba väärtuse või koguse, maksustatakse tollimaksu, käibemaksu ja aktsiisiga. Teatud kaupade või isiklike asjade (näiteks toidukaubad, taimed ja taimsed saadused, ravimid jne) sissetoomisele on kehtestatud erinõuded ning mõnede kaupade sissetoomine on keelatud.

Käibemaksutagastusega müüki teostavad (tax-free) kauplused peavad võimaldama ÜK-s elavatele kodanikele Eestis tehtavatelt ostudelt käibemaksu tagastust kaupade EL-ist väljaviimisel.

⁵ Sotsiaalkindlustuse koordineerimine tugineb põhimõttele, et korraga kohaldatakse töötajale ühe liikmesriigi õigusakte. Tavapärastelt on töötaja kindlustatud töökohariigis. Kuid tõendiga A1 määratakse teatud juhtudel kindlaks, millises liikmesriigis tasutakse sotsiaalkindlustusmaksid.

Muutub reisimine lemmikloomadega. Euroopa lemmikloomapass, mis on välja antud ÜK-s resideeruva lemmiklooma omanikule enne ÜK EL-ist lahkumise kuupäeva, ei ole ÜK leppeta lahkumise järel enam kehtiv reisidokument lemmikloomaga EL-i reisimiseks. Nõuded lemmikloomadele, kes reisivad ÜK-st koos omaniku või volitatud isikuga, sõltuvad sellest, kas ÜK on alates EL-ist lahkumise kuupäevast kantud teatud loomatervishoiu nõudeid täitvate kolmandate riikide loetellu. Reisijatel soovitatakse ÜK-st EL-i planeeritud reise puhul aegsasti enne reisi kindlaks teha, kas ÜK on selles riikide loetelus, et veenduda lemmikloomadele kehtestatud nõuetes. Kuni ÜK-d ei ole lisatud kolmandate riikide loetellu, tuleb lähtuda lemmikloomaga EL-i reisimisel järgnevast: lemmikloom peab olema kiibitud, loomal peab olema kehtiv lemmikloomapass, kuhu on lisatud veterinaarsertifikaat (third-country official veterinary certificate), lemmikloom peab olema vaksineeritud marutaudi vastu ja tehtud ka uuring kinnitamaks antikehade tiitri olemasolu. Enne ÜK-sse reisimist tuleks kontrollida ÜK tolli kodulehelt <https://www.gov.uk/take-pet-abroad>, millised nõuded kehtivad lemmikloomade toomisel ÜK-sse.

ÜK leppeta lahkumise korral liikmesriikide vaheline EL õigusel põhinev juhilubade vastastikune tunnustamine enam ÜK suhtes ei kehti. ÜK juhilubade tunnustamise aluseks saab Maanteeliikluse Viini konventsioon, millega nii Eesti kui ÜK on liitunud. Valitsus on kiitnud heaks liiklusseaduse muudatuse, mis kehtestab ÜK EL-ist lahkumise järel ÜK juhilubade ümbervahetamiseks 12-kuulise üleminekuaja, muudatus vajab veel vastuvõtmist Riigikogus. Liikluskindlustuse seisukohalt muutub vajalikuks rahvusvahelise rohelise kaardi olemasolu nii Eesti sõidukijuhtidel ÜK-s kui ka vastupidi.

EL-i rändlustasude reeglid lõpetavad ÜK leppeta lahkumisel kehtimise mobiilside teenusepakujatele ÜK-s. Seega on võimalikud lisatasud rändlusteenuse eest ÜK klientidele EL-is ja EL reisijatele ÜK-s.

EL kodanikel pole enam EL-i õiguslikku alust kolmandas riigis konsulaarabi saamiseks ÜK saatkondade või konsulaatide poole pöördumisel.

Transport

Lennutransport — 30. märtsini 2020 (või kuni uue EL-ÜK lennunduslepingu jõustumiseni, kui see jõustub varem) võimaldatakse erakorraliselt ÜK lennutevõtjatel osutada teenust EL-i ja ÜK vahel, samuti jätkatakse EL-is ÜK poolt kohaldatavate lennuohutus- ja lennundusjulgestusmeetmete tunnustamist 9 kuu

jooksul alates ÜK leppeta lahkumisest tingimisel, et ÜK vastab samaga ning tagab võrdse konkurentsi. Kui ÜK lahkumise tagajärjel ei vasta lennutevõtja, kellel on ELi liikmesriigi väljastatud lennutegevusluba, enam ELi omandiõiguse nõuetele (>50% EL omandis), peab ta 6 kuu jooksul alates ÜK leppeta lahkumisest saavutama täieliku vastavuse omandisuhete nõuetega. Teatud tingimustel on lubatud piiratud koodijagamise ja lennukite liisimise kokkulepped, sealhulgas märgrent.

Tallinna ja Londoni vahel peaksid lendamist jätkama Easyjet, Wizz Air, Air Baltic ja Ryanair. Viimane teeb lende ka Šotimaale Edinburghi. Lennureisijate osas suuri mahutõuse Eestis oodata pole. Tallinna lennujaamal ja Eesti lennundusettevõtetal on olemas kogemused lennuühendustega kolmandate riikidega.

Leppeta lahkumise erimeetmega tunnustab EL ajutiselt ühepoolselt ÜK julgestuskontrollimeetmeid lennujaamades, et vältida ÜK-st pärit reisijate ja kauba täiendavat julgestuskontrolli, mis mõjutab oluliselt lennutevõtjaid, lennujaamu, nende läbilaskevõimet ning ümberistumiste aegu.

Maanteetransport — ÜK firmadel on võimalik 31. detsembrini 2019 transportida kaupu ja reisijaid ÜK ja EL-i vahel tingimisel, et ÜK vastab samaga ning tagab võrdsed konkurentsi tingimused. Piiratud ulatuses võimaldatakse ÜK maanteevedajatele kabotaaživedusid, see tähendab õigust osutada teenust EL liikmesriikide vahel. Alates 2020. aastast oleksid ÜK veoettevõtjate turulepääsuõigused piiratud Euroopa Transpordiministrite Konverentsi lubadega, mis võimaldaks liiklust tunduvalt väiksemas mahus kui praegu. Kaubavedu ÜKst Eestisse maantee kaudu on üldiselt väike, siiski võivad tolliformaalsustest tingitud ajalised viivitused mõjutada autotranspordi teenuse hindu. Majandus- ja kommunikatsiooniministerium on teavitanud ÜK-s bussiringreise korraldavaid reisibüroosid ja suhelnud kaubatranspordifirmadega võimalike muudatuste teemadel.

Komisjon on esitanud eelnõud transpordi erimeetmete kehtivusaja pikendamiseks.

Majanduses sõltuvad ÜK leppeta lahkumisest tulenevate muudatuste ulatus ja mõju sidemetest ÜK turuga, majandussektorist, ettevõtte suurusest jm. Eesti Panga hinnangul on ÜK EL-ist lahkumise otsesed mõjud Eesti majanduskasvule, inflatsioonile, tööhõivele ja majanduse tasakaalule piiratud ja seda suhteliselt väikeste kaubavahetuse, investeringute ja finantssektori seoste tõttu.

Kaubandus ja toll

ÜK leppeta lahkumise korral hakkaksid EL-ÜK vahelises kaubanduses kehtima Maailma kaubandusorganisatsiooni (WTO) reeglid, tariifid ja kvoodid. ÜK on teatanud kavatsusest loobuda imporditollide kehtestamisest (st kehtestuvad O-tariifid), v.a põllumajandus- ja tekstiilitooted, autod ja teatud muud tööstustooted. Sellisel juhul jääks u 87% EL-ÜK kaubavahetusest tollivabaks, tollitariifid kehtestuksid u 13% kaubavahetusest. Nimetatud tariifide mõju Eestile on üsna väike. Eesti kogu kaupade eksport ÜK-sse oli 2018. aastal 318 miljonit eurot, millest tariifidega kaupu oleks 2% ehk 6,2 miljoni euro väärtuses. Tariifidega lisanduv kulu ulatub ca 0,5 miljoni euron. Mitte-tariifiliste tegurite nagu keerukate tolliprotseduuride, kvootide või muude diskrimineerivate takistuste negatiivne mõju oleks Eesti majandusele hinnanguliselt ligi 20,3 miljonit eurot lisanduvate kulude ja/või saamata jäävate tulude tõttu.

Toll. ÜK leppeta lahkumisel hakkavad kaubanduses EL ja ÜK vastastikku kohaldama WTO enamsoodustusrežiimi põhimõttele vastavaid tariife ehk samu tariife, mida EL praegu kohaldab kolmandate riikide suhtes. ÜK suhtes kehtestatakse EL-i normidele vastavuse kontroll, tollijärelevalve ja tollikontrollid. Huvigrupid peavad arvestama võimalike järjekordade ja ajaliste viivitustega tollipiiril vahetult ÜK lahkumise järel. Eksportivad-importivad ettevõtted peavad rehkendama lisadokumentatsiooni ja täiendavate andmete esitamisega. Ettevõtetele tekib kohustus esitada tollile tollivormistuse käigus keeldude ja piirangute alla kuuluvate kaupade kohta vajalikud litsentsid. Erasisikutel on oluline teada, et ÜK leppeta lahkumise korral jäävad vähem kui 150 eurot maksvad postisaadetised tollimaksuvabaks, enam kui 22 eurot maksvate postisaadetiste puhul jääb kehtima praegune käibemaks. Alates 01. jaanuarist 2021 kaob ELis tervikuna käibemaksuvabastus saadetistelt kolmandatest riikidest, sh siis ka ÜK-st.

ÜK-st Eestisse liikuvad kaubad saavad peamiselt õhutranspordiga kullerfirmade või reisilennukite lennukaupadena. 2017. aastal oli ÜK osakaal kõikidest kaubalendude deklaratsioonidest 6%, seega kaubalendude osas väga suurt mahutõusu oodata pole. Võimalik on õhutranspordiga liikuva kauba, sealhulgas postipakkide hulga kasv e-kaubanduse osakaalu suurenemisel. 2017. aastal imporditi ÜK-st Eesti erinevatesse sadamatesse peamiselt naftatooteid, üldkaupa ning puitlasti. Toll on kohapeal olemas Muuga

sadamas, Sillamäe sadamas, Paldiski Lõunasadamas ja Tallinna Vanasadamas. Ülejäänud Eesti sadamates teostatakse toiminguid väljakutse korras.

ÜK muutumine kolmandaks riigiks põllumajandustoodete kaubanduse ja tollirežiimi mõistes tähendab veterinaar-, fütosanitaar- jm kontrolli piiril. Eesti varasemad kogemused teiste kolmandate riikidega on siin küll abiks, kuid vastastikuse tunnustamise kokkuleppe puudumine ÜK-ga võib ÜK-st impordi puhul kaasa tuua vastava taristu rajamisvajaduse piiripunktidesse, kus seda täna pole ning täiendava töökoormuse riigiasutustele, eelkõige Põllumajandusametile ja Veterinaar- ja Toiduametile. Samuti kehtivad ÜK suhtes leppeta lahkumise järgselt kolmandate riikidega samaväärsed kauplemistingimused, mis tähendab kohustust viia läbi täiendavaid kontrole ja väljastada rahvusvahelises kaubanduses nõutud dokumente (sertifikaate) Eestist eksporditavatele taimedele ja taimsetele saadustele. Sisseveo kontrolli kohustus laieneb reale muudele kaupadele, mis peavad vastama EL-i nõuetele, sh taimekaitsevahendid, väetised, värske puu- ja köögivilj jm.

Euroopa Komisjon on koostanud tolli- ja maksustamise alased juhendid ja abimaterjalid liikmesriikidele ja turuoperaatoritele. Komisjon ja liikmesriigid on kohandanud ja testinud tollivaldkonna IT süsteeme, andmebaase ja infovahetuse platvorme ning on valmis ÜK-d leppeta lahkumise korral nendest lahti ühendama. Maksu- ja tolliamet on valmistunud EL tollikoodeksi ja kaudse maksustamise reeglite rakendamiseks ÜK suhtes, sh tolliprotseduuride mahu kasvuks (analüüs näitab, et 58% ÜKst importivatest ettevõtetest (2977 ettevõtet 5133-st) ja 65% ÜK-sse ekspordivatest ettevõtetest ei ole viimastel aastatel tolliprotseduuridega kokku puutunud. Impordi puhul on võimalik tollideklaratsioonide hulga kasv ligi 29% võrreldes tänasega, ekspordi puhul 26%). Maksu- ja tolliamet pakub ÜK lahkumisest mõjutatud ettevõtjatele lisaks kodulehel olevatele selgitustele meilitsi ja telefoni infoliini vahendusel nõustamist, samuti koolitusvõimalusi. Samas, Eesti asub ELi välispiiril ning seega on Eesti ettevõtjad kolmandate riikidega kaubavahetusega harjunud, meil on olemas oskused ja taristu tollideklaratsioonide käsitlemiseks ja kontrollide läbiviimiseks. EMTA hinnangul on ÜK EL-ist lahkumisest puudutatud ettevõtjad (eriti suured ekspordöörid) juba oma ettevalmistused teinud, niipalju kui see on võimalik. Suhteliselt vähem valmis on need eksporditajad, kel on ÜK-ga 1-2 tehingut aastas.

ÜK ühinemisel ühistransiidiprotseduuri konventsiooniga (ÜTK) tuleb transiidiprotseduuri rakendamisel

juhitud ÜTK-st. Oluline muudatus on see, et kauba transiitveo korraldajad tolliasutuste vahel (transiidi protseduuri pidajad, keda Eestis on umbes 100 ettevõtet) peavad oma pangast võetud käendusdokumendid koostöös pankadega ümber tegema juhul, kui neil on plaan viia kaupu ÜK-sse.

Suuremat tollipäringute hulka võib oodata paar nädalat peale ÜK leppeta lahkumist, mil ettevõtjad hakkavad küsima uute kaubandustingimuste kohta. Enamik ettevõtjaid katsub oma kaubavooge planeerida selliselt, et vältida ÜK EL-ist lahkumise kuupäevaga kaasnevat segadust. Oodata on nõudluse kasvu tolliagentide teenuste järele.

Kaupadele, mis on teele pandud enne ÜK lahkumiskuupäeva, kuid mis jõuavad ELi peale ÜK lahkumise kuupäeva, rakenduvad tollitariifid. Sama kehtib ekspordi puhul EL-ist ÜK-sse. Maksustamine toimub kauba saabumise kuupäeva järgi, mitte teele panemise kuupäeva järgi. Kaupade ajutise väljaveo korral ÜK-sse enne ÜK EL-ist lahkumist saab nende tagasitoomisel peale ÜK lahkumist tolli- ja käibemaksuvabastust kohaldada 3 aasta jooksul, kui esitatakse väljaviimist tõendavad transpordi- vm dokumendid.

Tööstustooted. Euroopa Komisjon on koostanud tööstustoodete alased juhendid ja abimaterjalid liikmesriikidele ja turuoperaatoritele. ÜK leppeta lahkumisel peavad teatud tööstustoodete (nt elektri- ja elektroonikaseadmed, mänguasjad) tootjad olema valmis, et ÜK teavitatud asutuste vastavushindamistunnistused enam ei kehti. See tähendab, et tootjad peavad leidma uue EL teavitatud asutuse, kes on nõus võtma üle ÜK teavitatud asutuse sertifikaadid või laskma teha uue vastavushindamise EL-i teavitatud asutuse poolt. Tööstustooted, mis on ÜK EL-ist lahkumise hetkeks turule lastud ja omavad ÜK vastavushindamisasutuse sertifikaati, saab pärast ÜK EL-ist lahkumist kättesaadavaks teha ilma täiendava vastavushindamisetevõttega EL-is. Pärast väljaastumise kuupäeva ei käsitata ÜK-s asuvat tootjat või importijat enam EL-is asuva ettevõtjana. EL 27 liikmesriigis asuvast ettevõtjast, keda käsitati enne väljaastumise kuupäeva EL-i levitajana, saab selle tulemusena importija, kelle kohustused on võrdsustatud tootja omadega. Samuti ei kohaldu ÜK suhtes enam EL-i vastastikuse tunnustamise põhimõtte ühtlustamata nõuetega toodetele, mille kohaselt peavad Euroopa Liidu liikmesriigid laskma vabalt oma turule teises liikmesriigis õiguspäraselt turustatud toote või teenuse isegi siis, kui sihtriigis kehtestatud nõuded neile on erinevad. Seoses standardimisega on põhiküsimus selles, kas Briti standardimisorganisatsioon (BSI) jääb endiselt üle võtma Euroopa standardeid,

tunnistades samal ajal nendega konfliktis olevad rahvuslikud standardid kehtetuks.

EL ja ÜK tarbijakaitsenormide rakendamisel võib pärast ÜK leppeta lahkumist esineda erisusi. ÜK kauplejalt ostmisel tuleb hoolikalt tutvuda lepingutingimustega ning arvestada asjaoluga, et lepingu täitmisega seotud vaidluse lahendamine toimub üldjuhul ÜK kohtus. ÜK tarbijavaidlusi kohtuväliselt lahendavad asutused ei pea enam lahendama piiriüleseid vaidlusi ning samuti pole elektroonilises keskkonnas sõlmitud lepingute puhul vaidluse kohtuväliseks lahendamiseks EL-is loodud veebipõhise platvormi (ODR) kasutamine enam võimalik. Kui ÜK kaupleja on suunanud oma tegevuse EL turule (filiaali või esindaja kaudu), kehtib kauplejaga sõlmitud lepingule üldjuhul EL õigus ja vaidluse lahendamine saab toimuda tarbija elukohariigis. Lepinguta lahkumise korral ei kohaldu ÜK kauplejatele geoblokeeringu keelustamise määrus ja ÜK kaupleja võib seada erinevaid tingimusi ÜK ja EL tarbijatele.

Teenused

ÜK muutumine kolmandaks riigiks tähendab teenustekaubanduse kontekstis suhete sisse seadmist WTO teenustekaubanduse lepingu (GATS) ning sellega liidetud ÜK ja EL erikohustuste loendis sisalduvate Eesti kohustuste alusel. See tähendab, et ÜK turul tegutseda soovivad Eesti ettevõtjad peavad juhendumis erikohustuste loendis ÜK poolt seatavatest turule juurdepääsu tingimustest ja arvestama võrdse kohtlemise piirangutega (st omamaised ettevõtjad võivad teatud juhtudel tegutseda soodsamatel tingimustel). ÜK erikohustuste loend ei ole tänase päeva seisuga WTO-s veel kinnitatud, ent selle olemasolev mustandversioon võimaldab aimu saada leppeta lahkumise järel senisele teenuste vabale liikumisele tekkivatest piirangutest. ÜK on teenustekaubanduse reguleerimise poolest üks liberaalsemaid riike, ent sellele vaatamata võivad teenuste osutajad seista silmitsi täiendavate nõudmistega ÜK turul tegutsemiseks. Näiteks võib ÜK nõuda teatud sektorites füüsiliste isikute teenuste turule lubamise eeltingimusena majandusliku põhjendatuse testi, seada sisse teatud ajapikkusega valdkondliku töökoogemuse või ettevõttes töötamise miinimumperioodi nõude. Samuti kaob ühtlustatud koolitusnõuetega elukutsete kvalifikatsioonide automaatne tunnustamine.

Tänase kaubavahetuse põhjal otsustades on ÜK leppeta lahkumisest enim mõjutatud transpordi, reisi-

teenuste, äriteenuste ja finantsteenuste sektorid. ÜK on Eesti ettevõtetele tähtsusetult 7. teenuste ekspordi sihtriik, kokku eksporditakse ÜK-sse teenuseid aastas enam kui 300 miljoni euro väärtuses. Seejuures on teenuste bilanss Eesti jaoks olnud aastate lõikes nõrgalt, ent püsivalt, positiivne.

Finantsteenused – EL tasandi ajutiste piiratud meetmetega tagatakse, et ELi ettevõtjate jaoks, kes kasutavad ÜK ettevõtjaid, ei katke tuletisinstrumentide keskse kliirimise ja keskdepositooriumide teenused kohe ÜK leppeta lahkumisel, vaid nendega on võimalik jätkata vastavalt 12 ja 24 kuu jooksul. Lisaks 12 kuu jooksul alates ÜK leppeta lahkumisest hõlbustatakse teatavate börsiväliste tuletislepingute uuendamist, kui leping läheb ÜK vastaspoolelt üle EL 27 vastaspoolle. Euroopa Keskpank ja EL järelevalveasutused on ettevõtetele jaganud infot ÜK EL-ist lahkumise mõjust ja riskidest, samuti suuniseid kuidas neid maandada. Turuosalisel tasandil peab vaatama lepingud, tehingud, load, tutvuma järelevalveasutuste juhendmaterjalidega.

Maksete ja arvelduste valdkonna probleemteemade mõju on Eestile piiratud, sest meie turuosalisel tuletistehingute kliirimisel ÜK keskseid vastaspooli ja CLS süsteemi ei kasuta. Makse- ja arveldussüsteemide (rahaliste vahendite edastamise süsteemid) toimimise seisukohalt on oluline, et arveldused viiakse lõpuni, seda ka osapoolte võimaliku maksejõuetuse korral. Ehk nn arvelduse lõplikkuse põhimõtet tuleb kohaldada ka Eestist väljaspool asuvate süsteemide (sh kolmandate riikide süsteemide) suhtes, mille vahendusel Eesti finantsasutused makseid teostavad. Nimetatud põhimõtte osas ei ole Eesti kolmandate riikide kohta seni erikorda ette näinud. ÜK EL-ist lahkumine kiirendab üldist vajadust vastavate erisätete kehtestamiseks kolmandate riikide kohta, mis on rahandusministriumil lähiajal kavas.

Ühendkuningriigi lahkumine ei kahjusta eurosüsteemi toimimist ning Eesti Panga osalust selles. Euroopa Keskpankade Süsteemis käivad ettevalmistused Ühendkuningriigi keskpanga ehk Inglise Panga süsteemist välja arvamiseks ning edasise koostöö kokku leppimiseks. Ühendkuningriigi lahkumine ei mõjuta eurosüsteemi rahapoliitika Eesti päritoluga tagatisvarasid. Euroopa Liidu ja eurosüsteemi tasandil on Eesti jaoks kohaliku pangandussektori struktuuri arvestades oluline jälgida, et ÜK lahkumisega seotud õiguslikud ja järelevalve alased muudatused ei tooks kaasa soovimatuid mõjusid ELi-siseste ülepiiriliste gruppide jaoks.

ÜK leppeta lahkumisel finantsteenuste osutamisel EL-is rakendub ÜK finantsasutustele edaspidi sama kord nagu kolmandate riikide finantsasutustele ehk vajalik on loa olemasolu mõnelt ELi finantsjärelevalveasutusest asutades ELis tütarfirma või tegutsedes filiaalina. EL ettevõtted, kes ÜK-s tegutsevad, jäävad tegutsema ÜK õiguse all. ÜK ja Eesti finantssektorite seosed on minimaalsed, mistõttu ÜK EL-ist väljaastumine Eesti finantsstabiilsust otseselt ei mõjuta. Ükski ÜK pank Eesti turul filiaali ei oma, küll on aga mitmed piiriülelised ÜK teenuste osutajad oma tegevuse Eestis registreerinud, samas ei ole teada, et nad aktiivselt Eestis teenuseid osutaksid. Eesti pankadest tegutseb ÜK turul LHV.

ÜK kindlustusfirmad, kes tahavad teenust pakkuda EL-is, peavad selleks omama vastavat tegevusluba. Euroopa Kindlustus- ja Tööandjapensionide Järelevalveasutuse andmeil on viimaste kuude jooksul oluliselt kasvanud ÜK kindlustuspoliiside ümbervormistamise maht. Tegemist on peamiselt lühiajaliste, madala riskiga kindlustustega, sealhulgas elektroonikaseadmete garantiid jms. EL-is asuval ÜK kindlustuse jaekliendil on võimalik üsna lihtsalt oma leping ümber vormistada.

Maksekaartidega seoses probleeme oodata ei ole, ÜK-s välja antud maksekaardid on rahvusvahelise süsteemi osad ja maksed nendega EL-is toimivad, kuid lisanduda võivad uued teenustasud. ÜK leppeta lahkumise kaudne mõju Eesti finantssektori stabiilsusele võib avalduda eelkõige üldise eba-kindlusena EL-s.

Audiovisuaalteenused – ÜK lahkumise korral pole ÜK enam seotud EL-i audiovisuaalmeedia teenuste direktiivi määratletud õigusruumiga. See puudutab ka ÜK jurisdiktsiooni all olevaid, päritolult ja sisult mõne muu kolmanda riigi meediakanaleid, mis on EL-is piiriülelised meediateenust pakkunud. EL 27 liikmesriigil on edaspidi õigus piirata ÜK-st pärinevate audiovisuaalmeedia teenuste vastuvõtmist ja taasedastamist vastavalt oma siseriiklikule õigusele ja kui see on asjakohane, piiriülese televisiooni Euroopa konventsiooniga kehtestatud piirides. Kuna ÜK on jätkuvalt Euroopa Nõukogu piiriülese televisiooni Euroopa konventsiooniga ühinenud riik, nagu on ka Eesti ja enamik teisi EL-i liikmesriike, siis peavad ÜK jurisdiktsiooni all olevad meediakanalid järgima ühiseid reegleid, s.h. näiteks alaealiste kaitse ja vihkamise õhutamise keelu, vastuvõtu ja taasedastamise vabaduse jm osas.

EL eelarve

EL eelarve leppeta lahkumise ajutine meede näeb ette, et EL on valmis 2019 lõpuni rahastama ÜK ettevõtteid ja lepingupartnereid, kel on õigus saada kasu ELi fondidest lahkumise seisuga tingimusel, et ÜK tasub oma 2019 rahalised sissemaksed EL eelarvesse ning aktsepteerib EL auditi ja kontrolliõigust nende rahade suhtes. Vastav õigusakt võeti vastu 9. juulil 2019. Eelarve mõjutab horisontaalselt peaaegu kõiki valdkondi, eriti suur puutumus on põllumajandustoetuste ja haridus/teadusrahadega. Euroopa Komisjon esitas analoogilise õigusakti eelnõu ka 2020. aasta kohta.

Kui ÜK peaks keelduma osalemast 2020. aasta eelarve rahastamisest ja EL projektides osalemisest, oleks 2020. aasta EL eelarves ligikaudu 13 miljardi euro suurune puudujääk, mis tõenäoliselt kaetaks kombinatsioonina eelarve kärbetest ja liikmesriikide panuste suurenemisest. Ettepanekut selle kohta, kuidas kärped ja sissemaksete suurendused jaotuksid komisjon teinud ei ole. Tänapäevane eeldus on, et ÜK jätkab EL eelarves osalemist 2020. aastal ka leppeta lahkumise korral. 2021-2027 EL pikaajalise eelarvele ÜK leppeta lahkumine mõju ei avalda, sest Euroopa Komisjoni eelarveettepanekus ei ole arvestatud ÜK osalemisega.

Põllumajandus

Põllumajanduse valdkonnas on ÜK leppeta lahkumise puhul suurimaks küsimärgiks mõju põllumajandustoetustele. Analüüs näitab, et ÜK leppeta lahkumisel on olemas kaudne mõju toiduhindadele, sh tarbijahindadele seoses tõenäolise veiseliha ja piimatoodete ülejäägiga EL-i turul. Teatud määral jääb ÜK turg alles, kuid seoses tollitariifide kehtestamisega tekivad tõkked ÜK poolt, eriti nt piimatoodete osas. Seega on võimalik ÜK põllumajandustoodete turu osaline äralangemine ning tootjad peavad otsima uusi võimalusi toodangu realiseerimiseks. EL põllumajanduspoliitikas on olemas teatud turukorraldusmeetmed, mida on võimalik kasutada, kui põllumajandustoodete hind on liiga madal. Samuti on võimalik kasutada riigiabi.

Võib ennustada, et surve otseselt kahju kannatavate riikide poolt erakorraliste meetmete rakendamiseks saab olema suur. ÜK leppeta lahkumine võib kaasa tuua konkurentsimoonusi, põhjustada märkimisväärsed hinnakõikumisi EL-i sees ning suurendada konkurentsi kolmandate riikide turgudel.

Lisaks võetakse põllumajanduse valdkonnas EL-is vastu rakendusaktid, mis tagavad ÜK leppeta lahku-

misel erakorralise tehnilise meetmena põllumajandusloomade ja loomsete saadustega sujuva kaubanduse jätkumise 9 kuu jooksul.

Põllumajandustootjate jaoks võib ÜK lepinguta lahkumisest tingituna pikeneda taimekaitsevahendite turule jõudmise aeg, kuna ÜK töömaht nii toimeainete, taimekaitsevahendite kui ka maksimaalse jääkide sisalduse (MRL) hindamisel on ümber jaotatud teiste liikmesriikide vahel, kes omakorda on täiendavate kohustuste tõttu palunud ajapikendusi Euroopa Komisjonilt.

ELi kaluritel ja ettevõtjatel võimaldatakse saada ÜK EL-ist lahkumise tõttu kalastustegevuse ajutise peatamise eest hüvitist Euroopa Merendus- ja Kalandusfondist (EMKF). Samuti tagatakse 2019. aasta lõpuni ÜK kalalaevadele juurdepääs ELi vetele tingimusel, et ÜK vastab samaga. Euroopa Komisjon on esitanud analoogilise õigusakti eelnõu ka 2020. aasta kohta. Kalanduse meetmed Eestit otseselt ei puuduta, sest meie laevad ÜK vetes ei kalasta.

Ravimid

Eesti väheseid ravimitootjaid ÜK EL-ist lahkumine teadaolevalt ei mõjuta. Ravimiamet on EL ravimiregulaa- torite võrgustiku kaudu juba pikemat aega tegelenud ravimite varustuskindluse tagamise, st müügilubade ümbervormistamisega. Ümber vormistamata ravimite loetelu on jooksvalt vähenenud. 2019. aasta märtsi lõpu seisuga oli ümber vormistamata 19 inimtervishoius kasutatavat ravimit (vrld registris kokku 6566 ravimit) ja 21 veterinaarravimit (vrld registris kokku 1178 ravimit). Ravimitootjaid on kohustatud varakult teavitama võimalikest tarneraskustest. Ravimiamet avaldas 1. aprillil 2019 oma kodulehel info ÜK EL-ist lahkumise mõjudest ravimite valdkonnas. Ka Komisjonil on valminud ravimite teemaline juhendmaterjal ÜK lahkumisega seoses.

Meditsiiniseadmed

EL turul olevaid meditsiiniseadmeid võib edasi müüa ja kasutada kuni ÜK-s väljastatud CE sertifikaadi lõppemise kuupäevani. Alates ÜK lahkumisest toodetavatel seadmetel peab EL turule panemiseks olema EL teavitatud asutuse sertifikaat. ÜK-s toodetavatel seadmetel peab olema ELis volitatud esindaja. Seni ELis tegutsenud levitajatest saavad importijad ning tuleb muuta pakendi märgistust ja dokumentatsiooni. ÜK-s on kolm teavitatud asutust, mis ei ole veel oma

tegevust mõnda EL riiki üle viinud ega sertifikaate ELis tegutsevale teavitatud asutusele üle andnud. See puudutab umbes 2300 sertifikaati. EL õigus näeb ette kaitseklausli, mille kohaselt võib rahvatervise kaalutlustel riik lubada seadme turule. Eestis on see võimalik meditsiiniseadme seaduse § 16 lõike 2 alusel. Komisjon ootab liikmesriikidelt infot, milliste seadmetega võib tekkida probleeme, ja otsustab selle põhjal edasisel horisontaalse tegevuse. Eestis on üks tootja, kes kasutab ÜK teavitatud asutuse teenust ning 86 levitajat, kes müüvad ÜK teavitatud asutuse sertifikaadiga seadmeid (nt verekeskustes kasutatavad testimissüsteemid). Terviseamet ja Raviamet tegelevad vasta-va teabe jagamise ja seadmete väljaselgitamisega ja eeldatavasti probleeme ei tohiks tulla.

Kosmeetikatooted

ÜK-s asuvad kosmeetikatoodete tootjad ja importijad kaotavad ÜK leppeta lahkumisel oma vastutava isiku staatuse ning peavad enne lahkumist määrama enda poolt toodetavale/importitavale kosmeetikatootele uue vastutava isiku EL liikmesriigis. Enne ÜK leppeta lahkumist EL turul kättesaadavaks tehtud kosmeetikatooted ei vaja ümbermäärgistamist. Lahkumise järel ÜK-st imporditavatel kosmeetikatoodetel peab olema uus märgistus. Terviseamet on teavitanud oma veebilehel kosmeetikatoodete levitajaid vajadusest välja selgitada, kas ÜK-s asuv vastutav isik on määranud uue vastutava isiku EL-is ja teinud vajalikud toimingud kosmeetikatoodetest teatamise portaalis.

Terviseamet on teavitanud ka kemikaalide maaletoo- jaid/kasutajaid ÜK EL-ist lahkumisega seonduvatest muudatustest.

Haridus- ja teadus

ÜK leppeta lahkumisel EL-ist ei kehti kutsekvalifikatsioonide tunnustamise direktiiv enam ÜK kutsekvalifikatsioonidele. Enne ÜK lahkumist ÜK-s omandatud ning Eestis või mõnes muus EL-i liikmesriigis tunnustatud kvalifikatsioon jääb kehtima. Pärast ÜK leppeta lahkumist toimub ÜK-s omandatud kutsekvalifikatsiooni tunnustamine vastavalt EL-i liikmesriigi seadustele ning EL-is omandatud kutsekvalifikatsiooni tunnustamine toimub vastavalt ÜK seadustele, kuna tegemist on kolmanda riigi kutsekvalifikatsiooniga. Statistika kohaselt pole viimase 2 aasta jooksul ükski britt Eestis kutsekvalifikatsiooni tunnustamist taotlenud.

Kõrghariduse diplomite ja kvalifikatsioonide tunnustamine ÜK leppeta lahkumise korral ei muutu, sest see põhineb Euroopa Nõukogu Lissaboni konventsioonil. EL-is vastuvõetud Erasmus+ programmi erimeetme kohaselt saavad välismaal Erasmus+ programmi õpirände raames õppijad (üliõpilased, praktikandid, õpipoisid, vabatahtlikud, noorsootöötajad ja noored) õpingud lõpetada senise EL rahastusega (maksimaalselt 12 kuud). Nimetatud meede ei puuduta koolide õpirändeprojekte. Teised Erasmus+ programmi ja Euroopa Solidaarsuskorpuse programmi meetme tegevused ÜK suunal katkevad ning ÜK partnerid koostööprojektides enam edasi osaleda ei saa. Eestiga seotud käimasolevad Horisont 2020 teaduspartnerlused ohus ei ole, sest enamuses on konsortsiumid miinimumnõuetest suuremad (neis on rohkem kui 3 osalist) või ÜK nendes osaline pole. Kuigi teadusprojektid, kus ÜK on osaline, saavad leppeta lahkumise korral jätkuda, võib leppeta lahkumine mõjutada projektide sisutegevusi kuni ÜK on projektiga liitunud kolmanda riigina.

Sise- ja justiitskoostöö

Leppeta lahkumise korral EL-ist lõppeb ÜK ligipääs EL õigusel põhinevatele politseikoostöö andmevahetuskanalitele. Kuigi Eesti ja teiste liikmesriikide huvides olnuks EL tasandil ühtse lahenduse leidmine, on Euroopa Komisjon seni sellise võimaluse välistanud ja kaardistanud võimalikud alternatiivsed formaadid koostöö jätkamiseks (nt ÜRO, Interpol). Sama on teinud ÜK. Eesti vaatest mõjutab ÜK lahkumine kõige enam Europoli kaudu toimuvat teabevahetust (EIS, SIENA), kus leppeta lahkumise korral jäävad alternatiivseteks koostööformaatideks Interpoli ja Europoli kolmandate riikidega tehtava koostöö võimalused. Arvestada tuleb senise koostöö ulatuse, tõhususe ja mugavuse võimaliku vähenemisega.

Justiitskoostöös seostuvad ÜK leppeta lahkumise mõjud pooleliolevate menetlustega tsiviil- ja kriminaal- asjades ning andmekaitsega. Koostöö tsiviilasjades jätkub ka lepinguta lahkumise puhul, kuigi mitte nii sujuvalt kui praegu. Pooleliolevate tsiviilasjade (nt ca 30 pooleliolevat elatisabi taotluste juhtumit, kus Eesti on taotleja ja 2-3 muud perekonnaõiguse juhtumit, kus ÜK on taotleja) puhul on eeldada menetluste venimist. Ka uued menetlused edastatakse ÜKle, leppeta lahkumise olukorras rakendatakse Haagi konventsiooni, mille puhul on protseduur aeganõudvam. Mõnevõrra tõsisemalt mõjutab ÜK leppeta lahkumine pooleliolevaid kriminaalasju – nt leppeta lahkumise hetkest muutub õiguslik alus kodanikke vahistada, kinni pidada, teostada uurimismenetlusi. Eestil on ÜKga käsil 4

Euroopa vahistamismääruse juhtumit, ÜK on lubanud enne leppeta lahkumist esitatud EL vahistamismääruste menetlemist jätkata. Kolmas suurem kitsaskoht on andmekaitse nõuete muutumine, kus olukorda lahendaks adekvaatsusotsuse kiireloomuline langeamine, mille kiiret langetamist oodata pole. Tsiviil- ja kriminaalkoostöö, samuti andmekaitse valdkonnas on Eesti eelistus reguleerida tulevased suhted EL-ülevalt, mitte kahepoolsete lepingutega.

EL ülese kehtivusega intellektuaalomandi õiguste kaitstus ÜK EL-ist leppeta lahkumise korral. Juhul, kui ÜK astub välja ilma lepinguta, vajavad tööstusomandi valdkonnas lahendamist probleemid, mis tekivad seoses sellega, et pärast ÜK väljaastumist ei kehti ÜK-s enam üle ELi kehtivad õigused nagu ELi kaubamärk, ühenduse registreeritud ja registreerimata disainilahendus ning ühenduse taimesort. Nende õiguste omanike huvides oleks see, kui ÜK tagaks neile samaväärse riigisisese õiguse või lihtsustaks selle saamist. Tagada tuleks ka ELi geograafiliste tähiste kaitse ÜK-s.

ÜK seadusandluses on olemas sätted, mille kohaselt ei tohiks ÜK intellektuaalomandi amet registreerida kaubamärki, mille taotlus on esitatud pahauskelt, nt teadlikuna samasuguse EL kaubamärgi olemasolust ja sooviga see ÜK-s n-ö kaaperdada. Kuna see on ÜK õiguses kehtestatud nn absoluutse keeldumisalusena, peaks intellektuaalomandi amet seda võimaluste piires ise hindama. Kui selline kaubamärk ikkagi registreeritakse, on võimalik hiljem nõuda selle kehtetuks tunnistamist, kusjuures direktiivi (EL) 2015/2436 kohaselt peavad liikmesriigid tegema vastava menetluse kättesaadavaks kohtuvälise menetlusena oma tööstusomandi keskameti juures.

Välis- ja julgeolekupoliitika

EL-ÜK välis- ja julgeolekupoliitika andmevahetuse lõppemise mõju pole Eestile kriitiliselt oluline ega põhjusta olulist infokadu, kuna Eesti ja ÜK vahel on toimiv kahepoolne salastatud teabe vahetamise leping, lisaks toimub infovahetus NATO-s. Laiem ja tõsisem tulevaste suhete probleemistik on seotud ÜK kui Euroopa ühe suurriigi ja samameelse partneri eemalejäämisega ühise välis- ja julgeolekupoliitika ning julgeoleku- ja kaitsepoliitika kujundamisest ja sellesse panustamisest.

Ühendkuningriigi leppeta lahkumine ei mõjuta ÜK sõjalist kohalolekut NATO liitlaste lahingugrupis Eestis.

Kliima

EL kliimapoliitika erimeetmega tagatakse, et ÜK leppeta lahkumine ei mõjuta negatiivselt heitkogustega kauplemise süsteemi sujuvat toimimist ja selle vastavust keskkonnanäesmärkidele. Selleks peatas Komisjon ajutiselt alates 1. jaanuarist 2019 lubatud heitkoguse ühikute eraldamise ÜK-le ja kauplemise nendega. Samuti võimaldas komisjon 31. detsembrini 2020 heitkogustega kauplemise aastakvooti ÜK firmadele EL27 turul osalemisel ning edaspidi eristatakse EL ja ÜK turud raporteerimisel.

EUROOPA LIIDU

Seadusandlike valmisoleku ja erandolukorra aktide nimekiri

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. novembri 2018. aasta määrus (EL) 2018/1717, millega muudetakse määrust (EL) nr 1093/2010 Euroopa Pangandusjärelevalve asukoha osas (EMPs kohaldatav tekst)

COM(2017) 734 final - **ELT L 291, 16.11.2018, lk 1–2**

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 14. novembri 2018. aasta määrus (EL) 2018/1718, millega muudetakse määrust (EL) nr 726/2004 Euroopa Raviameti asukoha osas (EMPs kohaldatav tekst)

COM(2017) 735 final - **ELT L 291, 16.11.2018, lk 3–4**

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 30. jaanuari 2019. aasta määrus (EL) 2019/216, milles käsitletakse liidu WTO loendis sisalduvate tariifkvootide jaotamist pärast Ühendkuningriigi väljaastumist liidust ja millega muudetakse nõukogu määrust (EÜ) nr 32/2000

COM(2018) 312 final - **ELT L 38, 8.2.2019, lk 1–25**

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 8. jaanuari 2019. aasta määrus (EL) 2019/26, millega täiendatakse liidu tüübikinnitust käsitlevaid õigusakte seoses Ühendkuningriigi lahkumisega liidust (EMPs kohaldatav tekst)

COM(2018) 397 final - **ELT L 81, 10.1.2019, lk 1–7**

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. märtsi 2019. aasta määrus (EL) 2019/492, millega muudetakse määrust (EÜ) nr 391/2009 seoses Ühendkuningriigi väljaastumisega liidust (EMPs kohaldatav tekst) - laevade kontrollimine

COM(2018) 567 final - **ELT L 851, 27.3.2019, lk 5–6**

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. märtsi 2019. aasta määrus (EL) 2019/495, millega muudetakse määrust (EL) nr 1316/2013 seoses Ühendkuningriigi väljaastumisega liidust (EMPs kohaldatav tekst) – Põhjamere–Vahemere põhivõrgu koridori ümberkorraldamine
COM(2018) 568 final - **ELT L 85I, 27.3.2019, lk 16–19**

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 19. märtsi 2019. aasta otsus (EL) 2019/504, millega muudetakse direktiivi 2012/27/EL, milles käsitletakse energiatõhusust, ning määrust (EL) 2018/1999, milles käsitletakse energialiidu ja kliimameetmete juhtimist, tulenevalt Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi väljaastumisest liidust (EMPs kohaldatav tekst)
COM(2018) 744 final - **ELT L 85I, 27.3.2019, lk 66–68**

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 10. aprilli 2019. aasta määrus (EL) 2019/592, millega muudetakse määrust (EL) 2018/1806, milles loetletakse kolmandad riigid, kelle kodanikel peab välispiiride ületamisel olema viisa, ja need kolmandad riigid, kelle kodanikud on sellest nõudest vabastatud, seoses Ühendkuningriigi väljaastumisega liidust
COM(2018) 745 final - **ELT L 103I, 12.4.2019, lk 1–4**

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. märtsi 2019. aasta määrus (EL) 2019/496, millega muudetakse nõukogu määrust (EÜ) nr 428/2009, andes teatavate kahesuguse kasutusega kaupade ekspordiks liidust Ühendkuningriiki liidu üldise ekspordiloo
COM(2018) 891 final - **ELT L 85I, 27.3.2019, lk 20–21**

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. märtsi 2019. aasta määrus (EL) 2019/491, millega võimaldatakse jätkata territoriaalse koostöö programme PEACE IV (Iirimaa-Ühendkuningriik) ja Ühendkuningriik-Iirimaa (Iirimaa – Põhja-Iirimaa – Šotimaa) Ühendkuningriigi liidust väljaastumise kontekstis
COM(2018) 892 final - **ELT L 85I, 27.3.2019, lk 1–4**

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. märtsi 2019. aasta määrus (EL)

2019/502 põhilise lennuühenduse tagamise ühiseeskirjade kohta, võttes arvesse Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi väljaastumist Euroopa Liidust (EMPs kohaldatav tekst)

COM(2018) 893 final - **ELT L 85I, 27.3.2019, lk 49–59**

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. märtsi 2019. aasta määrus (EL) 2019/494, lennundusohutuse teatavate aspektide kohta seoses Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi väljaastumisega liidust (EMPs kohaldatav tekst)

COM(2018) 894 final - **ELT L 85I, 27.3.2019, lk 11–15**

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. märtsi 2019. aasta määrus (EL) 2019/501, ühiseeskirjade kohta, millega tagatakse põhiline kaupade ja sõitjate veoühendus seoses Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi väljaastumisega liidust (EMPs kohaldatav tekst)

COM(2018) 895 final - **ELT L 85I, 27.3.2019, lk 39–48**

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. märtsi 2019. aasta määrus (EL) 2019/497, millega muudetakse määrust (EL) nr 508/2014 seoses teatavate Euroopa Merendus- ja Kalandusfondiga seotud normidega pärast Ühendkuningriigi väljaastumist liidust

COM(2019) 48 final - **ELT L 85I, 27.3.2019, lk 22–24**

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. märtsi 2019. aasta määrus (EL) 2019/498, millega muudetakse määrust (EL) 2017/2403 seoses liidu kalalaevadele kalapüügilubade andmisega püügitoiminguteks Ühendkuningriigi vetes ja Ühendkuningriigi kalalaevade püügitoimingutega liidu vetes

COM(2019) 49 final - **ELT L 85I, 27.3.2019, lk 25–31**

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. märtsi 2019. aasta määrus (EL) 2019/500 sotsiaalkindlustuse koordineerimise valdkonnas võetavate erandolukorra meetmete kohta pärast Ühendkuningriigi väljaastumist liidust (EMPs kohaldatav tekst)

COM(2019) 53 final - **ELT L 85I, 27.3.2019, lk 35–38**

Ettepanek: NÕUKOGU MÄÄRUS 2019. aastal liidu üldeelarve täitmise ja rahastamisega seotud meetmete kohta seoses Ühendkuningriigi liidust väljaastumisega

COM(2019) 64 final – seadusandlik menetlus ei ole veel lõppenud

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. märtsi 2019. aasta määrus (EL) 2019/499, millega nähakse ette sätteid määrusega (EL) nr 1288/2013 loodud programmi „Erasmus+“ käimasolevate õpirändetegevuste jätkamiseks Ühendkuningriigi liidust väljaastumise kontekstis

COM(2019) 65 final – ELT L 85I, 27.3.2019, lk 32–34

Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. märtsi 2019. aasta määrus (EL) 2019/503 raudteeohutuse ja -ühenduse teatavate aspektide kohta seoses Ühendkuningriigi väljaastumisega liidust (EMPs kohaldatav tekst)

COM(2019) 88 final – ELT L 85I, 27.3.2019, lk 60–65

LOETELU EUROOPA KOMISJONI TEA- DETEST SIDUSRÜHMADELE

ÜK EL-ist lahkumiseks valmistumist käsitlevad teated, mille on avaldanud komisjoni talitused (teemade kaupa)
(12. juuni 2019. aasta seisuga)

TEEMA

KAUBAD

- 1 Tööstustooted
- 2 Tööstustooted – küsimused ja vastused
- 3 Väikelaevad
- 4 Inimtervishoius kasutatavad ravimid ja veterinaarravimid
- 5 Inim- ja veterinaarravimid – küsimused ja vastused
- 6 Taimekaitsevahendid
- 7 Taimekaitsevahendid – küsimused ja vastused
- 8 Biotsiidid
- 9 Biotsiidid – küsimused ja vastused
- 10 Mootorsõidukid – tüübikinnitus
- 11 Põllu- ja metsamajanduses kasutatavad sõidukid, kahe-, kolme- või neljarattalised sõidukid, väljaspool teid kasutatavad liikurmasinad – tüübikinnitus
- 12 Mootorsõidukid, põllu- ja metsamajanduses kasutatavad sõidukid, kahe-, kolme- või neljarattalised sõidukid, väljaspool teid kasutatavad liikurmasinad – tüübikinnitus – küsimused ja vastused
- 13 Tööstuskemikaalid (REACH)
- 14 Detergendid
- 15 Väetised
- 16 Pürotehnilised tooted
- 17 Tsiviilotstarbeliseks kasutamiseks mõeldud lõhkematerjalid
- 18 Ökomärgis
- 19 Jäätmed
- 20 Kosmeetikatooted

TOIT, SÖÖT, TAIMED, VETERINAARIA

- 21 Toit, mahepõllumajanduslik tootmine ja kvaliteedikavad (geograafilised tähised)
- 22 Sööt
- 23 Sööt – küsimused ja vastused
- 24 Geneetiliselt muundatud organismid
- 25 Looduslikud mineraalveed
- 26 Taimne paljundusmaterjal
- 27 Tõuaretus/loomakasvatus
- 28 Loomatervis
- 29 Taimetervis

TOLL JA KAUDNE MAKSUSTAMINE, IMPORDI-/EKSPORDILOAD

- 30 Toll ja kaudne maksustamine
- 31 Päritolureeglid
- 32 Käibemaks
- 33 Impordi-/ekspordiload
- 34 Kauplemine kaitsealuste ohustatud liikidega (CITES)
- 35 Puidu import
- 36 Intellektuaalomandi õiguskaitse tagamine tollis
- 37 ELi eeskirjad tollivõla ja tollitariifide kohta
- 38 Suunised tolliküsimuste kohta leppeta lahkumise korral
- 39 Suunised teel olevate kaupade aktsiisi kohta
- 40 Kahese kasutusega kaupade ekspordikontroll
- FINANTSTEENUSED
- 41 Kohustuslikud auditid
- 42 Reitinguagentuurid
- 43 Varade valitsemine
- 44 Kauplemisjärgsed teenused
- 45 Investeerimisteenused
- 46 Pangandus- ja makseteenused
- 47 (Edasi)kindlustus
- 48 Tööandja kogumispensioni asutused

TSIVILÕIGUS, ÄRIÜHINGUÕIGUS, TARBIJAKAITSE, ANDME- KAITSE

- 49 Andmekaitse

- 50 Äriühinguõigus
- 51 Rahvusvaheline eraõigus ja tsiviilõigus
- 52 Rahvusvaheline eraõigus ja tsiviilõigus – küsimused ja vastused
- 53 Tarbijakaitse ja reisijate õigused
INTELLEKTUAALOMAND
- 54 Kaubamärgid ja disainilahendused
- 55 Sordikaitse
- 56 Autoriõigus
- 57 Täiendava kaitse tunnistused
KUTSEKVALIFIKATSIOONID
- 58 Kutsekvalifikatsioonid
- 59 Tapamaja töötajate kvalifikatsioon
- 60 Loomade vedajate kvalifikatsioon
- 61 Meremeeste tunnistused

TRANSPORT

- 62 Lennutransport (juurdepääs)
- 63 Lennuohutus
- 64 Lennundusjulgestus ja meresõidu turvalisus
- 65 Maanteetransport
- 66 Meretransport (juurdepääs ja ohutus)
- 67 Raudteetransport
- 68 Siseveetransport

DIGISEKTOR

- 69 .eu domeeninimed
- 70 E-kaubandus (infoühiskonna teenused)
- 71 Elektrooniline side
- 72 Audiovisuaalmeedia teenused
- 73 eIDAS/usaldusteenused
- 74 Võrguturve
- 75 Asukohapõhine tõkestus
ENERGIA JA KLIIMAMUUTUSED
- 76 Euratomiga seotud küsimused
- 77 Elektrienergia- ja gaasiturg
- 78 Energia päritolu
- 79 Sõidukite CO₂-heide
- 80 CO₂-heide aruandlus meretranspordisektoris
- 81 Heitkogustega kauplemise süsteem
- 82 Fluoritud gaasid

MUU

- 83 Inimpäritoluga ained
- 84 Kliinilised uuringud
- 85 Riigihanked
- 86 ELi konkurentsioigus (konkurentsieeskirjad ja ühinemiskontroll)
- 87 ELi keskkonnajuhtimis- ja keskkonnaauditeerimissüsteem (EMAS)
- 88 Laevade ringlussevõtt
- 89 Euroopa kodanikualgatus
- 90 Kalandus ja vesiviljelus
- 91 Euroopa töönookogud
- 92 Tööstusjulgeolek (ELi salastatud teave)
- 93 Reisimine Euroopa Liidu ja Ühendkuningriigi vahel